

Vlaams
Parlement

ingediend op **830** (2015-2016) – Nr. 1
15 juni 2016 (2015-2016)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Verenigde Commissies
voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting,
voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en
Stedenbeleid,
voor Brussel en de Vlaamse Rand,
voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed,
voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media,
voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en
Wetenschapsbeleid,
voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid,
voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en
Dierenwelzijn,
voor Mobiliteit en Openbare Werken,
voor Onderwijs,
voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,
en voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen
uitgebracht door Kris Van Dijck

over een nieuw multilateralisme
om nieuwe uitdagingen aan te pakken

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting:

Voorzitter: Jan Hofkens.

Vaste leden:

Matthias Diependaele, Jan Hofkens, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Grete Remen, Paul Van Miert;
Jenne De Potter, Katrien Schryvers, Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Bart Somers;
Jan Bertels, Joris Vandenbroucke;
Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

Piet De Bruyn, Annick De Ridder, Andries Gryffroy, Peter Persyn, Axel Ronse, Kris Van Dijck;
Robrecht Bothuyne, Dirk de Kort, Ward Kennes, Katrien Partyka;
Rik Daems, Marino Keulen;
Michèle Hostekint, Güler Turan;
Wouter Vanbesien.

Samenstelling van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid:

Voorzitter: Mercedes Van Volcem.

Vaste leden:

Sofie Joosen, Bert Maertens, Marius Meremans, Willy Segers, Nadia Sminate, Peter Wouters;
Bart Dochy, Michel Doomst, Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;
Marnic De Meulemeester, Mercedes Van Volcem;
Kurt De Loor, Els Robeyns;
Ingrid Pira.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Andries Gryffroy, Jan Hofkens, Lies Jans, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire;
Caroline Bastiaens, Jan Durnez, Martine Fournier, Joris Poschet;
Lydia Peeters, Bart Somers;
Jan Bertels, Yasmine Kherbache;
Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Chris Janssens;
Christian Van Eyken.

Samenstelling van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand:

Voorzitter: Katia Segers.

Vaste leden:

Lieve Maes, Bart Nevens, Peter Persyn, Willy Segers, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe;
Michel Doomst, Katrien Partyka, Joris Poschet, Peter Van Rompuy;
Lionel Bajart, Jo De Ro;
Yamila Idrissi, Katia Segers;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Piet De Bruyn, Matthias Diependaele, Marc Hendrickx, Marius Meremans, Nadia Sminate, Karim Van Overmeire;
Karin Brouwers, Sonja Claes, Martine Fournier, Ward Kennes;
Ann Brusseel, Gwenny De Vroe;
Bruno Tobback, Joris Vandenbroucke;
An Moerenhout.

Toegevoegde leden:

Tom Van Grieken;
Christian Van Eyken.

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;
Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;
Rik Daems, Herman De Croo;
Tine Soens, Güler Turan;
Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;
Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Tældeman;
Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;
Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;
Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;
Christian Van Eyken.

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Ann Soete, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Herman Wynants;
Caroline Bastiaens, Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet;
Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;
Yamila Idrissi, Katia Segers;
Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Manuela Van Werde, Peter Wouters;
Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;
Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;
Bert Moyaers, Tine Soens;
Imade Annouri.

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid:

Voorzitter: Axel Ronse.

Vaste leden:

Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, Grete Remen, Axel Ronse, Sabine Vermeulen;
Robrecht Bothuyne, An Christiaens, Sonja Claes, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Emmily Talpe;
Yasmine Kherbache, Bart Van Malderen;
Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

Jan Hofkens, Lieve Maes, Lorin Parys, Miranda Van Eetvelde, Paul Van Miert, Peter Wouters;
Jenne De Potter, Martine Fournier, Kathleen Helsen, Koen Van den Heuvel;
Lionel Bajart, Martine Taelman;
Rob Beenders, Güler Turan;
Wouter Vanbesien.

Toegevoegde leden:

Guy D'haeseleer.

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Jos De Meyer.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Jelle Engelbosch, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Sabine Vermeulen, Peter Wouters;
Jos De Meyer, Bart Dochy, Tinne Rombouts, Johan Verstreken;
Herman De Croo, Francesco Vanderjeugd;
Els Robeyns, Steve Vandenberghe;
Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Vera Celis, Matthias Diependaele, Bert Maertens, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Tine van der Vloet;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Michel Doomst, Jan Durnez;
Lydia Peeters, Freya Saeys;
Rob Beenders, Kurt De Loor;
Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Katrien Partyka;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

Samenstelling van de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken:

Voorzitter: Lies Jans.

Vaste leden:

Björn Anseeuw, Annick De Ridder, Lies Jans, Bert Maertens, Jan Peumans, Paul Van Miert;
Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Dirk de Kort, Martine Fournier;
Mathias De Clercq, Marino Keulen;
Renaat Landuyt, Joris Vandenbroucke;
Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

Koen Daniëls, Jos Lantmeeters, Lorin Parys, Ludo Van Campenhout, Jan Van Esbroeck,
Herman Wynants;
Caroline Bastiaens, An Christiaens, Jenne De Potter, Cindy Franssen;
Bart Somers, Emmily Talpe;
Yasmine Kherbache, Bert Moyaers;
Ingrid Pira.

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Kathleen Helsen.

Vaste leden:

Vera Celis, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, Kris Van Dijck,
Miranda Van Eetvelde;
Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, Kathleen Helsen;
Ann Brusseel, Jo De Ro;
Caroline Gennez, Tine Soens;
Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

Peter Persyn, Grete Remen, Axel Ronse, Willy Segers, Ann Soete, Manuela Van Werde;
Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;
Katia Segers, Steve Vandenberghe;
Elke Van den Brandt.

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:

Voorzitter: Bart Van Malderen.

Vaste leden:

Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Lorin Parys, Peter Persyn, Tine van der Vloet;
Griet Coppé, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Martine Taelman;
Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Vera Celis, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester,
Manuela Van Werde;
Sonja Claes, Dirk de Kort, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
Jo De Ro, Emmily Talpe;
Jan Bertels, Bert Moyaers;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Ortwin Depoortere.

Samenstelling van de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen:

Voorzitter: Lorin Parys.

Vaste leden:

Björn Anseeuw, Piet De Bruyn, Jelle Engelbosch, Marc Hendrickx, Lorin Parys, Tine van der Vloet;
An Christiaens, Griet Coppé, Katrien Partyka, Valerie Taeldeman;
Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
Michèle Hostekint, Bert Moyaers;
An Moerenhout.

Plaatsvervangers:

Caroline Croo, Ingeborg De Meulemeester, Lies Jans, Kathleen Krekels, Nadia Sminate,
Herman Wynants;
Dirk de Kort, Michel Doomst, Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
Ann Brusseel, Freya Saeys;
Els Robeyns, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Toegevoegde leden:

Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Verwelkoming door Jan Peumans, voorzitter van het Vlaams Parlement	8
2. Toespraak van Irina Bokova, directeur-generaal van UNESCO.....	9
3. Toespraak van Rik Daems, voorzitter van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed	14
4. Vragen en tussenkomsten van de fracties.....	16
5. Repliek van Irina Bokova, directeur-generaal van UNESCO	22
6. Toespraak van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed	24
7. Slotwoord van de voorzitter.....	26

In de verenigde commissies van het Vlaams Parlement vond op 9 juni 2016 een gedachtewisseling plaats over een nieuw multilateralisme om nieuwe uitdagingen aan te pakken. Aan deze gedachtewisseling werd deelgenomen door Irina Bokova, directeur-generaal van de UNESCO.

1. Verwelkoming door Jan Peumans, voorzitter van het Vlaams Parlement

De voorzitter: Dear Mrs Bokova, geachte heren ambassadeurs, geachte heer minister-president Geert Bourgeois, geachte leden van de Vlaamse Regering, beste collega's, beste aanwezigen, het is mij een eer en een genoegen om u hier allen hartelijk welkom te heten in ons Vlaams Parlement. I feel greatly honoured to welcome you at this special session of our Flemish Parliament. It is indeed our pleasure to welcome into our midst, Mrs Irina Bokova, director-general of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). Mrs Bokova, dobre doshli v nashiya flamandskiya parlament.

U hebt dat waarschijnlijk niet begrepen, maar u applaudisseert beleefdheidshalve natuurlijk. Ik begrijp dat.

Dames en heren, mijn speciale dank gaat ook uit naar collega Rik Daems, voorzitter van onze Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed, die de komst van mevrouw Irina Bokova naar ons parlement mee gestalte heeft gegeven. Ik herinner mij nog heel goed de sms'jes die hij vanuit Parijs stuurde: "Voorzitter, wat vindt u daarvan?". Ik antwoordde: "Rik, onmiddellijk doen!".

Mevrouw Bokova is daarmee de tweede markante vrouw die onze vergadering komt toespreken, na Europees commissaris Marianne Thyssen in januari van dit jaar. Op die manier beklemtoont ons parlement de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, en dat is precies een van de domeinen waarop UNESCO baanbrekend werk verricht heeft en nog altijd verricht. Als ik vanop deze plaats op woensdagen ons Vlaams Parlement overschouw, dan moet ik bekennen dat er nog altijd werk aan de winkel is om hier de volledige gelijkheid tussen man en vrouw te realiseren. Nochtans is dat een premisse van onze democratie: bij een bevolking die fiftyfifty uit mannen en vrouwen bestaat, hoort een gelijkaardige vertegenwoordiging: fiftyfifty.

Er zijn altijd criticasters, zowel aan mannelijke als aan vrouwelijke zijde, die het politiek incorrect vinden als die ongelijkheid opgerakeld wordt. Toch haal ik ze aan, want ze vormt maar een van de vele gevolgen van het gelijkheidsprincipe, dat zowel onze democratie als UNESCO als hun evangelie belijden. Ik heb met opzet deze uitdrukking gebruikt, misschien zelfs wat provocatief. In onze huidige multiculturele maatschappij is het evangelie niet het enige zaligmakende referentieboek.

Sinds haar aanstelling tot directeur-generaal in 2009 heeft mevrouw Bokova erover gewaakt dat de diversiteit van de wereldbevolking gerespecteerd wordt bij alles wat UNESCO onderneemt. Die culturele diversiteit was het onderwerp van de conferentie waarop mevrouw Bokova vanochtend aanwezig was, hier even verderop bij de Europese instellingen. Op haar weg hierheen is zij dus heel dicht langs het metrostation van Maalbeek gepasseerd. Symbolischer kan haast niet. Het litteken dat de aanslag daar achterliet, wordt vaak geassocieerd met het onbegrip van de ene cultuur voor de andere. Precies op dat vlak verricht UNESCO baanbrekend werk. Zeker nu Europa in versneld tempo geconfronteerd wordt met een mix van culturen, krijgen de inspanningen van UNESCO rond burgerschaps- onderwijs een extra dimensie.

Het spreekt voor zich dat UNESCO ook veel te betekenen heeft voor Vlaanderen. Dat bewijst onder meer de recente ondertekening, op 14 april in Parijs, van een nieuwe trustfondsovereenkomst tussen Vlaanderen en UNESCO. Dat akkoord trok de lijn door van financiële steun vanuit Vlaanderen. De 900.000 euro voor de periode 2015-2016 bracht de Vlaamse inbreng voor de laatste vijftien jaar op ruim 7,5 miljoen euro. Daarmee financierde UNESCO vooral projecten rond werelderfgoed, zoals de wederopbouw van Syrië na de gevechten, en van Nepal na de aardbevingen.

Evengoed kwam de samenwerking projecten ten goede in Vlaanderen, zoals dat van Mens- en Biosfeerreservaat in de vallei van de Bovenschelde of de oprichting van het Belgisch Comité voor Hydrologie. Na de waterrellende van de voorbije dagen kan de waarde van zo'n orgaan moeilijk worden overschat.

In het licht van die samenwerking beschouwen wij uw komst hier in ons Vlaams Parlement als een voorrecht. Met de openheid van geest en het respect voor alle mogelijke culturen, die UNESCO zo propageert, zullen wij hier zo dadelijk naar uw toespraak luisteren. Ik ben ervan overtuigd dat wij allemaal hier er de nodige inspiratie uit zullen putten voor zowel de discussie als de besluitvorming in dit parlement. Die nieuwe inzichten zullen ongetwijfeld bijdragen aan de democratische versteviging van onze samenleving.

Daarom, mevrouw Bokova, verleen ik u nu graag het woord.

2. Toespraak van Irina Bokova, directeur-generaal van UNESCO

Mevrouw Irina Bokova: Ik dank u zeer, geachte voorzitter van het Vlaams Parlement, voor deze erg vriendelijke voorstelling. Geachte voorzitter van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed, geachte minister-president, geachte parlementsleden, excellenties, dames en heren, laat me beginnen met te zeggen dat ik erg vereerd ben om hier in het Vlaams Parlement te zijn, om te spreken in deze vergadering van de verenigde commissies. Dit is mijn eerste bezoek sinds de terroristische aanvallen die Brussel op 22 maart troffen. Voorzitter, sta me toe deze gelegenheid te baat te nemen om opnieuw mijn innigste condoleances te uiten aan de hele Belgische bevolking voor het tragische verlies van levens als gevolg van deze barbaarse daden, en om mijn onwrikbare vastberadenheid uit te drukken om schouder aan schouder met u tegen gewelddadig extremisme te staan.

Ik denk dat deze barbaarse daden de kwetsbaarheid tonen die alle samenlevingen vandaag delen, maar ook de veerkracht van de Belgische samenleving. Ze tonen de kracht van uw vastbeslotenheid vast te houden aan waarden die nog nooit zo belangrijk zijn geweest, aan mensenrechten en menselijke waardigheid, aan democratie, aan solidariteit in actie.

Ik herinner me levendig de delegatie van leden van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed, geleid door de heer Daems, die ik op 30 januari van vorig jaar heb ontvangen. Dit gebeurde enkele weken na de terroristische aanslagen die Parijs in januari hadden getroffen. Later zouden er de aanslagen van november zijn. In 2015 en 2016 is gebleken dat deze dreiging geen grenzen kent, met aanvallen in Tunesië, in Egypte, in Libanon, in Mali, in Indonesië. Ze tonen dat gewelddadig extremisme deel uitmaakt van een ruimer beeld van groeiende onrust.

Globalisering is gigantische nieuwe kansen aan het creëren voor dialoog en uitwisseling, voor gedeelde groei en gezamenlijke actie, maar de uitdagingen zijn

groot. De klimaatverandering heeft een impact op alle samenlevingen en alle landen zoeken naar antwoorden, wat zijn neerslag heeft gekregen in het historische klimaatakkoord van Parijs. Armoede blijft hardnekkig in vele delen van de wereld, terwijl ongelijkheid toeneemt. Dit verzwakt de perceptie van het sociaal contract in veel landen. Conflicten blijven voortduren over de hele wereld. Ze rijten samenlevingen uiteen en dwingen miljoenen mensen de weg op, op zoek naar de kusten van Europa. Ook dat stelt de Europese kernwaarden op de proef. In 2015 bereikte de wereldwijde vluchtmigratie het hoogste niveau ooit gemeten, met het ontstellende cijfer van 60 miljoen mensen. Tegelijk zien we in Syrië en Irak, en voorheen in Mali en andere plaatsen in de wereld, een toename van aanvallen tegen culturele diversiteit en het culturele erfgoed van de mensheid, in een ongeziene campagne van culturele zuivering. Er is daarbij sprake van systematische schendingen van de mensenrechten en het vervolgen van mensen op culturele en religieuze gronden. Er is sprake van het met de grond gelijkmaken van culturele monumenten in Mosul, in Aleppo, in Palmyra, in Timboektoe. Er is sprake van het op industriële schaal plunderen van archeologische sites, waarmee de illegale handel wordt aangewakkerd en terrorisme wordt gefinancierd.

In feite zien we een nieuwe wereldwijde strijd om harten en geesten, vooral jonge harten en geesten, nu jonge burgers de wapens richten op de eigen mensen, in Europa en elders. Dames en heren, ik geloof dat deze uitdagingen aanleiding geven tot lastige vragen, vragen over multilateralisme vandaag, vragen over hoe we het best nieuwe gevaren aanpakken. Ik ben ervan overtuigd dat we deze uitdagingen samen het hoofd moeten bieden. We hebben het in het verleden zo gedaan en ik ben ervan overtuigd dat we het opnieuw kunnen doen, door ons te verenigen rond gedeelde waarden, door nieuwe vormen van actie te bewerkstelligen.

Dat is volgens mij het belang van het mandaat van UNESCO, dat 71 jaar geleden werd opgesteld na een verwoestende oorlog, om vrede te stichten door samenwerking op het vlak van onderwijs, cultuur, wetenschappen, communicatie en informatie. Ons Handvest begint met de volgende woorden, en ik word het nooit moe ze te herhalen: "Since wars begin in the minds of men and women, it is in the minds of men and women that the defences of peace must be constructed.". Men zou nooit mogen vergeten dat het Handvest van UNESCO als basis heeft gediend voor de goedgekeurde Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

Ik geloof vandaag meer dan ooit dat we deze zachte kracht nodig hebben om de nieuwe uitdagingen aan te pakken, om nieuwe partnerschappen te sluiten, en om een nieuw materialisme voor de 21ste eeuw te versterken. Neem nu de uitdaging van het gewelddadige extremisme. We moeten de financiering tegenhouden, buitenlandse terroristen stoppen en het geweld terugdringen. Gewelddadig extremisme bestrijden is niet genoeg, we moeten het voorkomen. We zijn er zeker van dat extremisten niet geboren worden, ze zijn zo gemaakt en gevoed.

De afbouw van dit proces start op de schoolbanken, door onderwijs, door mediageletterdheid, door nieuwe mogelijkheden tot engagement voor jongeren. Dat was exact mijn boodschap aan de 'Leaders' Summit on Countering ISIL and Violent Extremism' afgelopen september. Ik was uitgenodigd door president Barack Obama op de zeventigste Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Dit is ook de bijdrage van UNESCO aan het nieuwe 'Plan of Action to Prevent Extremism' van de secretaris-generaal.

In november, in de marge van Algemene Vergadering van UNESCO, hebben we een samenkomst georganiseerd met ministers van Onderwijs van over de hele

wereld – de eerste vergadering ooit op dergelijk hoog niveau – rond de rol van het onderwijs in het voorkomen en tegengaan van gewelddadig extremisme.

We hebben net een handboek voor leerkrachten gelanceerd over het tegengaan van gewelddadig extremisme en radicalisering. Het biedt leerkrachten een praktische handleiding in het basis- en secundair onderwijs om gewelddadig extremisme en radicalisering te behandelen, en om in de klas een sfeer te creëren die respectvolle dialoog en kritisch denken bevordert.

We werken nu aan een technische handleiding om beleidsmakers en hoge ambtenaren te vormen, om de opleiding om gewelddadig extremisme te voorkomen, te integreren in de onderwijssystemen, in de leerplannen en in de lerarenopleiding.

Dat maakt allemaal deel uit van het UNESCO-leiderschap om de globale burgerschapsvorming te bevorderen en dat, zoals u, voorzitter, terecht opmerkte, deel uitmaakt van de doelstelling duurzame ontwikkeling 4 inzake onderwijs om vorming rond vrede en mensenrechten te promoten, om lessen Holocaustherinnering te geven en om genocide te voorkomen, in samenwerking met landen van over de hele wereld. De sleutel voor deze inspanningen is natuurlijk inclusie, zelfs inclusie door onderwijs, want exclusie brengt haat en geweld mee.

Deze doelstelling leidt het 'UNESCO's Networks of Mediterranean Youth Project', gesteund door de Europese Unie, in tien landen rond de Middellandse Zee, om het burgerlijk engagement van jonge vrouwen en mannen te voeden. Dat is het belang van de 'UNESCO's Education Response to the Syria Crisis', omtrent de crisissen in Jordanië, Irak, Libanon en Syrië. We hebben nu ook vluchtelingenkampen in Turkije opgericht.

We ondersteunen gastgemeenschapsonderwijssystemen en we focussen op het middelbaar, technisch en beroepsonderwijs en op de hogescholen, omdat de jongeren daar uit het systeem vallen, en daar dus het meest kwetsbaar zijn voor geweld en radicalisering.

Daarom heeft UNESCO zo actief deelgenomen aan de 'World Humanitarian Summit' onlangs in Istanbul. We hebben daar met enkele partners het nieuwe 'Education Cannot Wait'-fonds gelanceerd om het tekort van 2,3 miljard dollar voor onderwijs in conflictzones weg te werken.

We moeten eveneens het 'Internet For Peace' koesteren. Vorig jaar organiseerde UNESCO de eerste internationale conferentie over jeugd en het internet: 'Fighting Radicalisation and Extremism'. Er komt een tweede in oktober in Canada. We werken aan de ondersteuning van media- en informatiegeletterdheid bij jongeren, we willen hun kritisch denken versterken, en hen instrumenten aanreiken om het beste te halen uit 'Internet for Peace'.

Deze doelstelling onderbouwt de campagne Unite4Heritage die ik heb gelanceerd aan de universiteit van Bagdad vorig jaar samen met de studenten, om de haatpropaganda tegen te gaan, om jonge vrouwen en mannen te betrekken bij de bescherming van het erfgoed.

Gewelddadige extremisten vallen over de hele wereld cultureel erfgoed aan om het netwerk van het samenleven te verzwakken en om de symbolen van dialoog te vernietigen. Daarom werkt UNESCO samen met plaatselijke gemeenschappen in Mali, om de mausolea van Timboektoe herop te bouwen. Die werden in 2012 door gewelddadige extremisten vernietigd. Vorig jaar in juli ging ik terug naar

Timboektoe om de heropgebouwde mausolea terug te geven aan de inwoners. Het was alsof ik hen hun identiteit teruggaf.

Daarom proberen we het culturele erfgoed van Syrië veilig te stellen. Eerder deze maand kreeg ik de eer om de bijeenkomst bij te wonen van experts rond de veiligstelling van Syrisch erfgoed, met Maria Böhmer, staatsminister bij de minister van Buitenlandse Zaken van de Bondsrepubliek Duitsland, met meer dan 230 Syrische en internationale experts van alle kanten die hun krachten bundelen om een gemeenschappelijke schadebeoordeling te ontwikkelen en om de prioriteiten te bepalen in de dringende maatregelen voor de veiligstelling van de plaatsen die door het conflict getroffen worden.

We smeden thans een brede coalitie om de illegale handel in cultuurvoorwerpen uit de regio, uit Irak en uit Syrië te bestrijden – we oefenen en ontwikkelen capaciteit – we steunen staten en de Europese Unie, bij het verstrengen van de wetgeving om vooruitgang te boeken met de baanbrekende resolutie 2199 van de Veiligheidsraad, die in februari is aangenomen en de illegale handel van kunstvoorwerpen en de financiering van extremisme verbiedt en UNESCO en Interpol een historische verantwoordelijkheid geeft om samen te werken teneinde deze financiering van extremisme te doen ophouden.

Bij dit alles wens ik de nadruk te leggen op de steun van de Vlaamse Regering aan UNESCO. Het partnerschap tussen UNESCO en Vlaanderen is gewoon uitmuntend.

UNESCO heeft samen met de Europese Unie een bijeenkomst op hoog niveau georganiseerd, alsook een technische conferentie over de bedreigde culturele diversiteit en de bescherming van erfgoed voor vrede, een initiatief dat sterk gesteund wordt door Vlaanderen. Ik was zeer vereerd dat minister-president Bourgeois hierbij aanwezig was. De Vlaamse Regering heeft UNESCO gesteund om het culturele erfgoed van Syrië te vrijwaren.

Vlaanderen heeft steun geboden bij de evaluatie van de schade en noden na de verwoestende aardbevingen van vorig jaar in Nepal. Ik was vorige maand in Nepal en heb met eigen ogen kunnen zien wat dit werk betekent en ook dat het zeker moet worden voortgezet.

De Vlaamse Regering steunt UNESCO om het cultureel, natuurlijk en immaterieel erfgoed te blijven beschermen, vooral in Zuid-Afrika, door het opbouwen van capaciteit, het bevorderen van hervormingen en het creëren van ontwikkelingsmogelijkheden. Ik ben er immers van overtuigd dat cultuur creativiteit en innovatie betekent, alsook toerisme, jobs en inkomsten, vooral voor vrouwen.

Wetenschap is uiteraard een hoeksteen in onze samenwerking, met de nadruk op waterbeheer en het beheer van natuurgebieden. Zoals de minister-president zonet heeft opgemerkt, moeten we niet ver gaan om overtuigd te worden van het belang van dit samenwerkingsgebied voor ons dagelijks leven, voor duurzaamheid en uiteindelijk vrede in vele delen van de wereld.

Vlaamse fondsen en expertise hebben UNESCO geholpen bij het oprichten van controlestations voor droogte, het controleren van smeltende gletsjers en het uitwerken van waterzekerheidsplannen, wat allemaal van essentieel belang is nu het klimaat jaar na jaar records breekt.

De Vlaamse Regering steunt al vele jaren de Intergouvernementele Oceanografische Commissie van UNESCO. Vlaanderen steunt ook het Project Office for the International Oceanographic Data and Information Exchange in Oostende, het

verzamelen en analyseren van mariene data en het delen van die kennis door mensen wereldwijd op te leiden.

Vlaanderen heeft ook al vier stafleden gedetacheerd op sleutelposities in UNESCO, ook in mijn kantoor.

Ik wil de gelegenheid te baat nemen om Vlaanderen te danken voor zijn leiderschap. Ik geloof dat ons partnerschap gebaseerd is op veerkracht. Ons partnerschap heeft betrekking op het consolideren van samenlevingen die veranderingen ondergaan, die geconfronteerd worden met onzekerheid. We geven hen instrumenten en capaciteiten om zichzelf te kunnen helpen.

Ik beschouw dit als een sleutelement om vooruitgang te boeken met de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling en het klimaatakkoord van Parijs.

Ik ben ervan overtuigd dat de Agenda 2030 en het klimaatakkoord van Parijs één agenda zijn, voor mensenrechten en waardigheid, voor het uitroeien van extreme armoede, voor duurzaamheid en inclusie, en ook voor de planeet en vrede.

Deze akkoorden zijn bereikt omdat ze werden uitgewerkt in een proces waarbij alle staten betrokken zijn, omdat ze gebaseerd zijn op het beginsel van inclusie, waarbij alle stemmen konden worden gehoord, van het maatschappelijk middenveld tot de particuliere sector.

Inclusie, openheid en eigendom: dat zijn de pijlers van het nieuwe multilateralisme. Om dat uit te voeren, is leiderschap nodig en moet de wil aanwezig zijn. En ik wens te wijzen op het belang van parlementen in dit proces. Ik ben zelf parlementslid geweest en ik weet wat de essentiële rol van parlementen is – ten opzichte van regeringen en maatschappijen, ten opzichte van andere parlementen – op het vlak van bewustmaking, het aansporen tot actie, als katalysator voor de aanpassing van de wetgeving, voor controle en verantwoordingsplicht. Dat is volgens mij vandaag van essentieel belang voor de ondersteuning van het soort multilateralisme dat nodig is in de 21ste eeuw om nieuwe uitdagingen aan te gaan en te werken aan de realisatie van een ambitieuze agenda. Hiervoor moeten alle meningen worden gehoord, hiervoor moeten alle krachten worden gebundeld.

In deze geest wil ik u nogmaals danken voor het delen van uw mening en uw kracht op een ogenblik dat dit nog nooit zo cruciaal is geweest.

De voorzitter: Mevrouw Bokova, wij hebben met aandacht geluisterd naar uw uiteenzetting en ik ben ervan overtuigd dat zowel de hier aanwezige volksvertegenwoordigers als alle andere geïnteresseerden dankzij uw toespraak een beter inzicht hebben in de concrete werking van UNESCO. Via dat internationaal orgaan zet Vlaanderen zijn deuren open voor een onbevangen kijk op de wereld, en omgekeerd proberen wij de wereld te laten meegenieten van wat wij als Vlaanderen te bieden hebben. Als voorzitter van dit parlement en in naam van alle Vlamingen, hoop ik dat u de uiterst brede missie van UNESCO kunt voortzetten, in het belang van zowel onze regio als alle regio's wereldwijd. Hartelijk dank voor uw toespraak.

3. Toespraak van Rik Daems, voorzitter van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed

De voorzitter: Ik geef nu graag het woord aan de heer Rik Daems, voorzitter van onze Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed.

Rik Daems: Mevrouw Bokova, ik dank u omdat u woord hebt gehouden. Vorig jaar heb ik u, na consultatie met onze parlementsvoorzitter, mogen uitnodigen. U beloofde te komen en u bent hier. U bent een dame van uw woord en dat is heel belangrijk voor ons.

Misschien nog belangrijker is het feit dat u in uw toespraak hebt aangegeven dat u perfect begrijpt dat Vlaanderen een aantal exclusieve bevoegdheden heeft, die met UNESCO te maken hebben, en dat u dat uitdrukkelijk erkent. We danken u daarvoor, want dat is niet altijd evident. Ik neem onze collega's van de commissie Buitenlands Beleid ten getuige: het is niet altijd vanzelfsprekend om onze eigen bevoegdheden in het buitenland uit te dragen, met de heel duidelijke boodschap dat het onze bevoegdheden zijn en dat wij alleen ze in het buitenland willen uitdragen.

Vlaanderen is inderdaad een belangrijke partner in de multilaterale samenwerking. UNESCO is daarvan een voorbeeld, de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) is een ander voorbeeld en de Wereldgezondheidsorganisatie is er nog zo een. U hebt het aangehaald: het Maritiem wereldcentrum in Oostende is een schoolvoorbeeld van hoe wij als Vlaanderen op wereldvlak meerwaarde bieden. Onze nieuwe minister van Begroting komt uit Oostende, je weet maar nooit waar dat goed voor kan zijn. Ik kijk even naar onze minister-president, een goed verstaander heeft maar een half woord nodig.

Collega's, we hebben met dit parlement en met onze commissie absoluut de ambitie om Vlaanderen veel meer internationaal te positioneren en ook de internationale gedachte en het internationale werk in dit parlement meer tot uiting te laten komen. Ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om een dubbel dankwoord te richten tot de minister-president en de parlementsvoorzitter omdat ze ruimte creëren voor een win-winsituatie tussen parlement en executieve. Het internationale beleid is vaak bijna exclusief een zaak van de uitvoerende macht. Maar u, mijnheer Bourgeois, geeft de ruimte om die win-winsituatie op te zoeken. Dat is de weg om vooruit te gaan. Ook u, mijnheer Peumans, bent de eerste diplomaat van ons parlement en geeft ons ruimte om enige veranderingen in dit huis te brengen. Dat is niet altijd gemakkelijk, we komen al eens met zeer originele ideeën af. Maar als je geen eieren breekt, kan je geen mooie omelet bakken. Ik dank vooral ook de collega's van de commissie Buitenlands Beleid, die mee duwen aan de kar om de slogan 'Vlaanderen zal internationaal zijn of zal niet zijn' echt hard te maken.

Mevrouw Bokova, uw aanwezigheid vandaag is een bewijs dat we als Vlaanderen in de wereld onze rol kunnen, mogen en moeten opeisen. Als gewezen official van de Verenigde Naties (VN) ben ik wellicht enigszins bevooroordeeld. Zoals u weet, ben ik mijn carrière gestart bij de Verenigde Naties en ik wil enkele cijfers meegeven in dit korte relaas.

We beschouwen allemaal de multilaterale samenwerking en de VN en al haar agentschappen als heel belangrijk, en dat zijn ze ook. Maar hoeveel besteden we met zijn allen daaraan? Welnu, per wereldburger besteden we daaraan exact 1,5 eurocent per dag. Je zou welhaast denken dat het beschamend is. U hoort het goed: we besteden aan de multilaterale samenwerking, dus aan de VN en al haar

agentschappen samen, nog geen 6 euro per jaar. Het totale budget van de VN is 42 miljard dollar. Het budget van Vlaanderen is 45 miljard dollar. Het Vlaamse budget is dus groter dan het volledige budget van de VN en al haar agentschappen. Dit moet ons ertoe aanzetten na te denken over de vraag in welke mate de nieuwe multilaterale samenwerking waar mevrouw Bokova over sprak, niet in zekere zin kan of moet worden herijkt om die enorme uitdagingen die door de VN, en niet door anderen, worden aangegaan, meer kans op succes te geven. Het gaat inderdaad om het bevechten van extremisme, het weghalen van jonge mensen uit exclusie via onderwijssystemen en over de toekomst van onze planeet. Als je dan bedenkt dat je daaraan maar 1,5 eurocent per persoon per dag besteedt, is de vraag of dit de juiste weg is die we moeten blijven bewandelen.

In die zin zullen de minister-president en de collega's van de commissie Buitenlands Beleid het me niet kwalijk nemen dat ik erop wijs dat ons budget voor internationale zaken van 170 miljoen euro, op een totale Vlaamse begroting van 40 miljard euro, toch bescheiden is. Dat is 0,0008 procent van het Vlaams binnenlands product. Als u dan weet dat we voor driekwart van het buitenland afhankelijk zijn en in Vlaanderen onze welvaart importeren, dan is er ook daar wel enig argument te vinden om met andere departementen synergiën op te zoeken. Ik geef toe dat we in de commissie Buitenlands Beleid nogal 'imperialistisch' zijn, maar daar zijn toch wel redenen voor.

Mevrouw Bokova, ik wil ingaan op wat u hebt aangehaald. U hebt gezegd: "We moeten de multilaterale samenwerking in de 21ste eeuw herijken.". Er rijzen vragen hoe we dat multilateralisme op een nieuw spoor zetten dat het nog efficiënter maakt. U hebt de parlementaire elementen daarin naar voren gebracht. Ik wil dan ook van de gelegenheid gebruikmaken en mijn eerder pleidooi herhalen om de parlementaire diplomatie als een element in de multilaterale samenwerking te verankeren. Het Handvest van de Verenigde Naties begint met drie woorden: 'We the peoples', maar in de praktijk van de multilaterale samenwerking gaat het eigenlijk alleen om regeringen, om de uitvoerende macht, terwijl de parlementen toch ook een element van 'we the peoples' zijn, misschien wel hét element bij uitstek. In die zin mogen we terecht de parlementaire diplomatie naar voren schuiven. Ze kan het democratisch gehalte van deze enorme instelling, die onder druk staat, meer naar buiten brengen en zeker zorgen voor transparantie en informatie naar de burger. Bovendien kan ze een dialoog tussen parlementsleden over de hele wereld tot stand brengen.

Heel wat parlementaire assemblees doen dat, maar één initiatief bestaat vandaag nog niet. Eminente mensen hebben het nochtans heel vaak naar voren geschoven en het zou kunnen passen in de herijking van de multilaterale samenwerking van de Verenigde Naties in de 21ste eeuw. Het was trouwens Albert Einstein 'of all people' die in 1947 een open brief schreef naar de wereldleiders om te vragen dat de afgevaardigden in de Verenigde Naties zouden worden verkozen. In 2009 heeft de Raad van Europa zijn goedkeuring gegeven aan een concept van de 'parlementaire assemblee van de Verenigde Naties'. In 2011 heeft ook het Europees Parlement formeel zijn goedkeuring gegeven aan zo'n initiatief.

Ik wil dan ook van deze gelegenheid gebruikmaken om u, mevrouw Bokova, die vandaag een leidinggevende functie hebt in de Verenigde Naties – en morgen misschien nog meer – mee te geven dat er een pendant zou kunnen komen van de parlementaire diplomatie, misschien in de vorm van een soort parlementaire wereldassemblee waar we de dialoog tussen mensen van diverse culturen en afkomst tot stand kunnen brengen. Het is maar door te praten en elkaar te

begrijpen dat we heel veel problemen kunnen oplossen en heel veel conflicten in de toekomst kunnen voorkomen.

Persoonlijk wil ik dat vanuit Vlaanderen mee uitdragen. Ik weet dat ik hierover mijn collega's van de commissie Buitenlands Beleid nog niet geconsulteerd heb en mag dus een reprimande verwachten, maar dat neem ik er wel bij. Ik ben er namelijk van overtuigd dat dit element alle aspecten die u hebt aangehaald mee ten goede kan beïnvloeden. Nu ik toch een beetje in de kerk aan het vloeken ben, waarom dan ook niet meteen zeggen dat het misschien denkbaar is dat het parlement zelf een klein stukje van het internationaal budget in de context van diplomatieke parlementaire activiteiten bepaalt. Verder ga ik niet, want dan begeef ik me op glad ijs.

Mevrouw Bokova, ik wil graag in het Engels besluiten, ook al is dat niet volgens de regels en afspraken. Wat ik nu ga zeggen, is dus een beetje informeel. We weten allemaal dat de Verenigde Naties binnenkort een nieuwe secretaris-generaal krijgen. Ik zal niet in detail treden, dat zou niet verstandig zijn, maar wil wel mijn persoonlijke mening daarover geven. Wat mij betreft, zou de beste man voor deze job een vrouw zijn.

4. Vragen en tussenkomsten van de fracties

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord namens de N-VA-fractie.

Manuela Van Werde: Dear misses Bokova, in naam van de N-VA-fractie heet ik u van harte welkom in het Vlaams Parlement. Het is de eerste keer dat u hier te gast bent, maar toch zijn we geen vreemden voor elkaar. Sinds 1998 zijn UNESCO en Vlaanderen, zoals u al vermeldde, actieve partners. Vlaanderen is een van de weinige regio's die met UNESCO een samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten. Dankzij die samenwerking hebben we de voorbije twintig jaar UNESCO kunnen steunen met bijna 30 miljoen euro. Dat geld ging en gaat voornamelijk naar de ondersteuning van UNESCO's beleid op het gebied van cultuur, wetenschap en onderwijs. Dat zijn de beste wapens tegen onwetendheid en radicalisering.

We geloven, net als u, dat onderwijs en cultuur de dragers zijn van identiteit, en hefbomen zijn voor een betere wereld, voor vrede en duurzame ontwikkeling. We nemen heel bewust dat grote engagement op omdat de problematiek ons echt heel na aan het hart ligt. Vlaanderen neemt ook het voortouw in de strijd tegen het iconoclastisch fundamentalisme en tegen de culturele barbarij die we zien in het Midden-Oosten. Onze regio draagt 170.000 dollar bij aan het project 'Rallying the international community to Safeguard Syria's Cultural Heritage'. De Vlaamse Regering geeft daarmee invulling aan de resolutie van het Vlaams Parlement om een duidelijk engagement aan te gaan om ook het cultureel erfgoed dat zich buiten Vlaanderen bevindt, te behouden. Onze minister-president geeft zijn erfgoedbeleid trouwens altijd een internationale dimensie, onder andere door de opvolging en implementatie van de culturele conventies bij UNESCO te benadrukken.

De problematiek van bedreigd erfgoed in conflictsituaties is actueler dan ooit, maar het is tegelijk een problematiek die ons niet vreemd is. Ook onze regio heeft in de loop van de twintigste eeuw oorlogsgeweld gekend, met burgerslachtoffers, vluchtelingenstromen, en Vlaamse dorpen en steden die van de kaart geveegd werden. De Grote Oorlog wordt in Vlaanderen nog steeds heel intensief herdacht, en ik gebruik dat woord 'intensief' niet licht. Vandaag, ruim honderd jaar na de start van de oorlogsgruwel, zijn we er nog steeds van overtuigd dat de gebeurtenissen van 14-18 ons dwingen tot herinnering en bewustwording. Alle slachtoffers van deze gruwelijke oorlog, hier in Flanders Fields, verdienen

vandaag, maar ook morgen, een waardige nagedachtenis. 11 november 2018 wordt een datum om naar uit te kijken, in internationale solidariteit waarbij we allemaal het perspectief van 'Nooit meer oorlog' en een verdraagzame samenleving voor ogen houden. "Those who do not know history's mistakes are doomed to repeat them", zei de Spaans-Amerikaanse filosoof Santayana. Wij zeggen: cultureel erfgoed, van welke aard dan ook, is gemeenschapsvormend. Het is de veruiterlijking van wie we zijn, waar we voor staan, wat onze voorouders ons nagelaten hebben.

Een paar weken geleden bezocht ik hier in Brussel de door u georganiseerde conferentie Unite4Heritage. Met die campagne zet u erfgoed dat door conflicten bedreigd wordt helemaal bovenaan de agenda. Ik denk dat ik niet alleen voor mijn fractie spreek, maar ook voor die van de collega's, door te stellen dat dit onze gedeelde zorg is. Vlaanderen geeft niet alleen financiële steun. Ook de inzet van Vlaamse expertise wordt gewaardeerd in het UNESCO-veldwerk. Dat is onder andere zo in het Syriëproject waar ik het net over had. Vlaanderen wil zich via UNESCO aan de wereld tonen als een zelfbewuste, creatieve regio die ervaringen deelt, uitdagingen aangaat en oplossingen zoekt. We herkennen ons in de vredesmissie die u in uw werk legt en we bieden dan ook onze expertise aan op het vlak van trauma, transformatie, humanitaire hulp, vredesopbouw, culturele en academische diplomatie.

Vlaanderen en UNESCO mogen trots zijn op de samenwerking van de voorbije bijna twintig jaar. Ik weet dat UNESCO de spil EU-Vlaanderen aanhaalt als een voorbeeld van good practice, zowel in de interne als externe communicatie. En daar zijn we trots op. Wij hernieuwen ons engagement al die jaren niet omdat het moet, maar omdat we het willen. En ik hoop dat Vlaanderen op die manier een bron van inspiratie mag zijn voor andere regio's, in Europa en daarbuiten, om ook in de toekomst samen met UNESCO mee te werken aan een betere wereld.

De voorzitter: De heer Kennes heeft, namens de CD&V-fractie, het woord.

Ward Kennes: Mevrouw de directeur-generaal, collega's, uit de uiteenzetting van mevrouw Bokova is gebleken dat het mandaat van UNESCO een zeer breed speelveld omvat: vredesopbouw, armoedebestrijding, duurzame ontwikkeling, interculturele dialoog, communicatie enzovoort. De afgelopen decennia heeft deze VN-instelling een grensoverschrijdende morele en intellectuele solidariteit tot stand gebracht. Maar de uitdagingen worden veeleer groter dan kleiner. De klimaatverandering, de migratiestromen, de multiculturaliteit, de financiële en economische crisis, de schendingen van de mensenrechten enzomeer, zijn brandend actuele uitdagingen waarop niemand een pasklaar antwoord heeft en die een multilaterale aanpak vereisen.

Vlaanderen is een belangrijke partner van UNESCO omdat we vanuit onze maatschappelijke visie, maar ook vanuit ons historisch perspectief geloven dat enkel een multilaterale aanpak een afdoend antwoord kan bieden op de globale uitdagingen, met maar één doel voor ogen: vrede en menselijke ontplooiing!

Mevrouw de directeur-generaal, ik denk dat ik u niet moet overtuigen dat Vlaanderen over vele troeven beschikt om zijn expertise ter beschikking te stellen van UNESCO en op deze wijze bij te dragen tot uw missie. Spontaan denkt men dan aan ons rijk cultureel en historisch erfgoed waarvan een aantal erkend zijn als werelderfgoed. De begijnhoven, het Museum Plantin-Moretus en het centrum van Brugge zijn daarbij op het netvlies gebrand.

Maar UNESCO is meer dan cultureel erfgoed. Een van de grootste uitdagingen waarmee we vandaag geconfronteerd worden, is de klimaatverandering. Niet

alleen de landen in het Noorden maar vooral de ontwikkelingslanden dreigen de grootste slachtoffers te worden.

UNESCO-werelderfgoed heeft ook betrekking op natuurlijk erfgoed. UNESCO doet grote inspanningen om de unieke universele waarde van natuurgebieden te beschermen tegen exploitatie en vervuiling. Als Vlamingen zijn wij fier dat UNESCO voor zijn World Heritage Marine Programme, dat zich richt op de mariene en kustgebieden van Zuidoost-Afrika, gebruikmaakt van de expertise van het Vlaams Instituut voor de Zee en het International Oceanographic Data and Information Exchange Project Office in Oostende. Die spelen daarin een heel belangrijke rol. Dit instituut is ook bij ons nog veel te weinig gekend, maar mag wereldwijd worden beschouwd als hét aanspreekpunt voor het beheer en de uitwisseling van oceanografische data.

Water en geïntegreerd kustbeheer vormen al vele jaren een prioriteit in de Vlaamse samenwerking met UNESCO. Kwalitatief onderwijs, voor ons een basisrecht, is voor velen nog veraf. Education 2030, dat in het verlengde ligt van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN, is de nieuwe uitdaging voor UNESCO. Vlaanderen schrijft zich uiteraard graag in dit project in. In scholen leren jongeren dat ze zelf kunnen bijdragen aan een veilige, verdraagzame en vreedevolle wereld.

Cultureel en historisch erfgoed heeft steeds te lijden gehad onder oorlogen. Maar het is voor het eerst dat niet-statelijke actoren op een drieste en systematische wijze historisch erfgoed vernielen en plunderen. Zij beseffen dat als je de geschiedenis uitwist, je een volk zijn identiteit, zijn weerbaarheid maar ook zijn toekomst afneemt. Daarom is het belangrijk dat de wereldgemeenschap mensen die in oorlogszones cultureel en historisch erfgoed beschermen, blijft beschermen. Het zal ook noodzakelijk zijn om samen bij te dragen aan de heropbouw van het vernietigde en geplunderde patrimonium.

Een grote vraag die tot op heden onbeantwoord blijft, is: hoe kun je het historisch en cultureel erfgoed beschermen tegen het optreden van niet-statelijke actoren? Vlaanderen steunt initiatieven in de strijd tegen deze vernielingen. Ze kwamen al aan bod vandaag: zowel in Syrië als in Nepal, na de aardbeving. Bovendien vindt vandaag en morgen in Brussel de conferentie 'Cultural Diversity under Attack: Protecting Heritage for Peace' plaats. Dit is een gevolg van een samenwerking tussen UNESCO, de EU en Vlaanderen. We hopen met z'n allen dat we op deze wijze het bewustzijn over deze problematiek kunnen vergroten. Want wie de geschiedenis verwoest, legt een hypotheek op de toekomst.

Ik wil eindigen met een persoonlijke noot. We hebben thuis een deugdenboek waar we vaak met onze kinderen rond werken. Dat is een werkboek dat mee dankzij de steun van UNESCO tot stand is gekomen en dat de wijsheid, deugden en waarden van alle grote beschavingen interactief met jonge mensen wil delen. Dat is een manier waarop tot in de gezinnen het werk van UNESCO vruchten kan dragen.

De voorzitter: Onze ouderdomsdeken, de heer De Croo, heeft het woord namens Open Vld.

Herman De Croo: Mevrouw Bokova, excellenties, voorzitter, dames en heren, de Europese Unie die wij nu kennen, werd geboren uit hoop en angst. Leidende figuren die de twee grote wereldoorlogen in een tijdspanne van 25 jaar zelf hadden beleefd, wensten in dit oude continent de kiemen van nieuwe conflicten voorgoed uit te roeien. Met zes landen, waaronder een verdeeld en bezet Duitsland en België als medestichter, werd getracht vrede, gelijkheid, voorspoed

en democratie, gekoppeld aan de meest fundamentele mensenrechten, te waarborgen en uit te bouwen.

Elke verruiming tot de huidige 28 landen ligt diep geworteld in deze fundamentele overtuiging. Vrij verkeer van personen, goederen, kapitaal, het opzetten van grensoverstijgende regels, voor een groot deel een gemeenschappelijke munt, rechtsprekende hoven, beslissingsvormen en administraties gevolgd door een democratisch steeds meer rechten verwervend parlement dragen bij tot dit enig initiatief: vrede, mensenrechten, democratie en voorspoed.

Europa vandaag is een van de grootste handeldrijvende eenheden van de wereld. Met amper 8 procent van 's werelds bevolking verzamelt ze ten bate van haar inwoners en burgers bijna een kwart van 's werelds rijkdom en – een cijfer dat zelden wordt geciteerd – draagt ze voor meer dan 40 procent van alle sociale uitgaven wereldwijd.

Tezelfdertijd bestaat er nog een wereld met 92 procent van de bevolking die niet tot Europa behoort, waar 1.300.000.000 gezinshoofden in ontwikkelingslanden, in het bijzonder in Afrika, per dag 1 euro – gelijk aan de waarde van 15 minuten parkeerrecht in een Europese hoofdstad – als levensmogelijkheden bezitten. Het contrast kan niet sterker. Afrika met binnenkort 1,5 miljard inwoners, historisch beïnvloed door vele Europese mogendheden, wordt om het zo te zeggen opgezogen door de blinde welvaart van onze contreien.

Wij reageren meer dan eens verkrampd en soms brutaal. Wij beloven en dreigen, wij kopen opvangplaatsen en menselijke spaarbekkens, letterlijk en figuurlijk, af. Wij blijken geen echte oplossing te geven voor deze immense menselijke miserie. De beschaving die de onze is met haar gelijkheid tussen man en vrouw, haar vooruitstrevendheid, haar vrije meningsuiting, haar keuze van eigen levenswijze, haar materiële en spirituele vooruitgang, de vrijheid van godsdienst en overtuigingen: dit alles blijkt een unicum in de tijd en ruimte. Het wordt bedreigd.

De premie voor deze enorme beschavingssprong hebben wij nooit berekend en er in feite ook nooit in voorzien. De opdracht om materieel, met hoop op een betere gezondheid, een beter leven, een beter werk, meer vrijheid, meer gelijkheid, kortom een betere toekomst voor immense massa's medemensen waar het geboortecijfer het probleem nog bemoeilijkt, blijft cruciaal.

Door onze inzet, door het betalen van onze beschavingspremie moeten wij daar waar zij wonen, en indien de levensvoorwaarden dringend worden verbeterd, deze massa medemensen stabiliseren. Zo niet wordt de tere vorm van onze gedreven beschavingsorganisatie bedreigd en mogelijk vernietigd. Weze het uit overreding, weze het uit generositeit of uit angst, wij hebben de zelfverdedigende plicht en de beschavingsrijke opdracht om de door de grootste miserie in beweging gebrachte volkerenstromen in te dijken door ze ter plekke hoop, kans en echte toekomstmogelijkheden te geven. Deze grootscheepse opdracht zal van ons allen veel overreding en overtuigingskracht vergen om de adhesie van onze eigen burgers te verkrijgen. Er is in mijn ogen geen andere uitweg.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord namens de sp.a-fractie.

Tine Soens: Geachte mevrouw de directeur-generaal, beste voorzitter, beste ministers, beste collega's en genodigden, we leven in een turbulente wereld. Als we de krant openslaan, het journaal opzetten of door facebook scrollen, dan worden we geconfronteerd met beelden van conflicten, van mensen op de vlucht, van oorlog en geweld. Daarom is de boodschap van UNESCO vandaag belangrijker dan ooit. Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling zijn onlosmakelijk met

elkaar verbonden. Onderwijs, cultuur en erfgoed zijn daarbij van cruciaal belang. Geen enkele ontwikkeling kan duurzaam zijn zonder oog te hebben voor onderwijs, cultuur en erfgoed.

Door het bevorderen van samenwerking tussen landen op het gebied van onderwijs, wetenschap en cultuur, draagt UNESCO bij tot vrede en veiligheid in de wereld. Niet voor niets staat er in de missie van UNESCO het volgende te lezen: "Since wars begin in the minds of men, it is in the minds of men that the defences of peace must be constructed.". Vrede begint in de hoofden van mensen.

Erfgoed wordt aanzien als een instrument voor vrede. Erfgoed bepaalt onze identiteit. Het is het gezicht van een land, van een cultuur, van een samenleving. Net daarom is het schokkend wanneer erfgoed in de frontlinie van een conflict terechtkomt: het opblazen van de brug van Mostar tijdens de oorlog in ex-Joegoslavië, van de Bamiyan Boeddha's in Afghanistan door de Taliban, de plunderingen van de mausolea en bibliotheken in Timboektoe. En naast de gruwelijke beelden van onthoofdingen door IS gingen ook de beelden van de vernieling van Palmyra de wereld rond. Het slopen van het werelderfgoed in deze eeuwenoude stad werd door de wereld veroordeeld en beschouwd als een nieuwe oorlogsmisdaad.

We zien helaas dat cultuur en erfgoed onderdeel zijn geworden van een bewuste oorlogsstrategie. Het vernietigen van erfgoed gaat om het – letterlijk – omverwerpen van de geschiedenis en het geviseerde volk, met hun eigen gebruiken en religie. Het is het uitwissen van cultuur en geschiedenis. Een aanval op erfgoed is een aanval op de beschaving en cultuur van een land, op zijn identiteit. Erfgoed is een oorlogsslachtoffer dat vaak vergeten wordt.

De zorg over het behoud van cultureel erfgoed in een conflict als de Syrische burgeroorlog lijkt, met ruim 100.000 doden en miljoenen vluchtelingen, een futiliteit. Dat is het echter niet. De bescherming van erfgoed vormt een belangrijk fundament voor de wederopbouw na een conflict. Het kan bijdragen aan het herstel van sociale cohesie en het respect ervoor is essentieel voor verzoening en dialoog.

Daarom moet de bescherming van erfgoed tijdens een gewapend conflict steeds worden meegenomen, naast humanitaire bescherming, en niet in de plaats van. Bescherming van cultureel erfgoed en culturele diversiteit zou moeten worden opgenomen in de opdracht van de VN-vredestroepen, in veiligheidsstrategieën en vredesprocessen. De bescherming van erfgoed zou altijd een plaats moeten hebben in de politieke strategie tijdens en na het conflict. Daarom is het idee om een soort 'blauwhelmen voor cultuur' te hebben, een idee dat Italië een paar maanden geleden lanceerde, zeker iets om over na te denken. De vraag is alleen: hoe kunnen we dat in de praktijk omzetten? Hoe kunnen we daadwerkelijk het verschil maken? Wat kan UNESCO daarbij doen? Wat kunnen wij vanuit Vlaanderen daartoe bijdragen? Vanuit sp.a zijn we zeker bereid om hier mee over na te denken. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord namens de Groenfractie.

Wouter Vanbesien: Geachte directeur-generaal, ik ga beginnen met een persoonlijke ontboezeming: ik heb een poster van u op mijn bureau hangen. Het is niet van u persoonlijk, maar van UNESCO. In het midden van die poster staan twee centrale begrippen die tot de kern van mijn politiek engagement behoren. Daarom heb ik de poster ook opgehangen. Er staat op: vrede en duurzame ontwikkeling. Daarrond gelardeerd staan de hefbomen en de themagebieden waar UNESCO zich in vastbijt om die vrede en die duurzame ontwikkeling

dichterbij te brengen, zoals onderwijs voor iedereen, respect voor cultuur, culturele diversiteit, cultureel erfgoed, wetenschap, vrije meningsuiting, natuurbescherming, propere oceanen. Dat zijn allemaal doelstellingen van heel grote waarde, maar die wereldwijd permanent onder druk staan.

Directeur-generaal, we zijn het hier in het Vlaams Parlement gewoon om debatten te voeren, soms verhit en gepassioneerd, soms wat saai en wat technisch, over hoe we onderwijs, cultuur, wetenschap, natuurbescherming in onze eigen mooie, welvarende regio kunnen realiseren. Dat is belangrijk en dat is nodig. Maar uw aanwezigheid hier dwingt ons toch om dit ruimer te bekijken en om de hele wereld in de ogen te kijken, een wereld die steeds fragieler en steeds complexer lijkt te worden, een wereld waar heel wat mooie dingen gebeuren, maar waar ook heel wat crisissen woeden. U hebt er zelf naar verwezen in uw toespraak: de onmenselijke armoede; de klimaatcrisis; bloedige conflicten, met geen respect voor niets of niemand, niet voor mensen, niet voor cultureel erfgoed, terrorisme, vluchtelingen, gebrekkige democratieën. Hoe moeten we daarop reageren, als wereld, als mensheid? Hoe kunnen we dat samen doen?

Maar er is ook hoop, ook op het internationale niveau. Ik vind dat vorig jaar, 2015, twee zeer positieve resultaten heeft opgeleverd, die bewijzen dat een multilaterale wereldwijde aanpak nog altijd resultaten kan opleveren. Er was het klimaatakkoord van Parijs, en er waren, minstens even belangrijk, de duurzame ontwikkelingsdoelen, gaande van het beëindigen van armoede en honger, voor hoogwaardig onderwijs, het verminderen van ongelijkheid, de duurzame oceanen, tot vrede en gerechtigheid, allemaal binnen het kader van de VN. De Verenigde Naties leggen een straffe claim van universaliteit: het is voor iedereen, het is voor alle mensen. Die claim van universaliteit behoeft een constante zoektocht naar hoe we waardevolle doelstellingen realiseren, welke methoden we gebruiken, welke manieren we zoeken om al deze idealen in praktijk te brengen. Maar nog belangrijker dan die concrete projecten, is de trots, de standvastigheid om onverminderd de universele waarden en de rechten waar u voor opkomt, te verdedigen. Nog belangrijker dan concrete projecten is dat we iedereen, elke mens, zullen overtuigen dat vrije meningsuiting, kwaliteitsvol onderwijs, propere natuur, onvervreembare rechten zijn. Het gewelddadig extremisme, zoals u het noemt, maar ook het economisch te wilde systeem en de vastgeroeste democratische krachten moeten op de schop.

Mevrouw Bokova, dank om hier te zijn en dank om al uw energie te steken in vrede en in duurzame ontwikkeling.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord namens de Vlaams Belangfractie.

Chris Janssens: Directeur-generaal, ook namens mijn fractie heet ik u welkom in het Vlaams Parlement. Ik wil graag van uw aanwezigheid gebruikmaken om twee zaken aan te kaarten.

Vooreerst zou ik uw aandacht willen vragen voor de christelijke minderheden in Syrië en Irak. Religieuze minderheden betalen een hoge prijs voor de conflicten die daar aan de gang zijn. Hun gemeenschappen worden bewust gevisieerd door moslimextremisten, die hen vervolgen, vermoorden en hun eeuwenoude cultuur en tradities trachten uit te wissen of te vernietigen. Dat hebt u zelf al vermeld in uw toespraak. In Irak zouden nog amper 250.000 christenen overblijven van de 1,2 miljoen in de jaren 90. Dit lijkt heel erg op een genocide. Ik heb de indruk dat de aandacht voor deze problematiek tot op heden al te beperkt is. De internationale gemeenschap kan nochtans veel doen om de christenen in het Midden-Oosten te helpen: hun erfgoed redden, hen bijstaan bij de terugkeer naar

hun woonplaats wanneer de situatie daar opnieuw veilig is en hen helpen met de heropbouw van het erfgoed en het overleven van hun gemeenschappen.

Directeur-generaal, welke inspanningen levert UNESCO daarvoor? Ik vrees dat, zonder de steun van de internationale gemeenschap, de eeuwenoude christelijke gemeenschappen en zelfs het christendom in het Midden-Oosten ten dode zijn opgeschreven.

Mevrouw Bokova, daarnaast wil ik u vragen om ook aandacht te hebben voor de culturele eigenheid van degenen die wij in dit parlement vertegenwoordigen, met name de Vlamingen. In een persbericht naar aanleiding van een rondetafel die u vorige maand organiseerde over de vluchtelingencrisis, lees ik dat UNESCO in Europa komaf wil maken met de zogenaamde negatieve perceptie over vluchtelingen en immigranten in het algemeen en dat u de nadruk legt op de positieve effecten van immigratie voor de economie. De Europeanen zouden daarbij de diversiteit en het recht op culturele eigenheid van de nieuwkomers moeten erkennen. Volgens mijn fractie, directeur-generaal, hebben ook de Vlamingen, de Europeanen het recht op een land, een continent, waarin zij zich blijvend thuis kunnen voelen.

Hier in Vlaanderen, inclusief hoofdstad Brussel, overtreft het aantal immigranten het aantal geboorten. In 2014, nog voor de asielcrisis, vestigden zich meer dan 87.000 immigranten in Vlaanderen, inclusief Brussel, tegenover iets meer dan 85.000 geboorten. In sommige Vlaamse steden worden Vlamingen hoe langer hoe meer een minderheid. De Vlaams-Europese cultuur wordt in steeds meer wijken en steden weggedrumd door de islamitische cultuur. Daarom wil ik zowel bij u als bij UNESCO pleiten voor het recht op het behoud, ook op lange termijn, van de culturele identiteit van de Vlamingen en andere West-Europese volkeren.

Mevrouw Bokova, ik dank u bij voorbaat om aandacht te besteden aan de beide bekommernissen die ik in dit korte tijdsbestek heb willen toelichten.

De voorzitter: Tot zover de vragen van onze fracties.

5. Repliek van Irina Bokova, directeur-generaal van UNESCO

De voorzitter: Mevrouw Bokova, mag ik u uitnodigen om plaats te nemen op het spreekgestoelte en een antwoord te geven op de hier geformuleerde vragen en opmerkingen?

Mevrouw Bokova heeft het woord.

Mevrouw Irina Bokova: Voorzitter, ik wil de vertegenwoordigers van de politieke partijen bedanken voor deze zeer rijke, wezenlijke en brede discussie en commentaren.

Eerst en vooral voel ik me bijzonder gesterkt, want het toont het gemeenschappelijke engagement van UNESCO en Vlaanderen. We delen een aantal belangrijke aangelegenheden.

U hebt het allemaal gehad over het belang van onderwijs, wetenschap, communicatie, over het belang van het beschermen van cultuur, en over de rol die UNESCO tegenwoordig in de wereld speelt. Ik zie dat als een zeer bemoedigend teken met betrekking tot onze inspanningen om de 'soft power' van UNESCO op de voorgrond te brengen van het politieke engagement van leiders binnen de Verenigde Naties en erbuiten. U hebt het allemaal gehad over het belang van multilateralisme en het belang van de toekomst van het systeem van de VN. UNESCO maakt natuurlijk deel uit van die familie van naties. Wat is voor

ons het meest belangrijke op de agenda? Dan gaat het natuurlijk over de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, met zijn zeventien doelstellingen, met allerlei andere concrete doelen. Ter aanvulling in deze discussie wil ik erop wijzen dat UNESCO een rechtstreekse relevantie heeft voor negen van de zeventien doelstellingen die in die agenda werden aangenomen. Dat betekent dat wat UNESCO doet, relevant is voor de meerderheid ervan.

Wat is het belang van wat we bijdragen tot deze wereld van onderlinge connecties vol opportuniteiten? Velen onder u hebben erop gewezen dat de wereld tegenwoordig ongelooflijke kansen biedt. We moeten echter ook onze strategieën en de manier waarop we over de wereld denken aanpassen, zodat we die nieuwe ontwikkelingen en technologieën kunnen bijbenen en alle mensen de kans kunnen geven om daaraan te participeren en hun samenleving meer inclusief, meer rechtvaardig en meer billijk te maken. Dat lijkt me een van de grootste uitdagingen waarmee we allemaal worden geconfronteerd. Dan zijn er natuurlijk de vraagstukken van klimaatverandering en van duurzaamheid voor onze planeet, en de noodzaak om die twee agenda's samen te brengen, om de steun voor de zich ontwikkelende landen te vergroten, en dan vooral de minst ontwikkelde. Die Agenda 2030 is er voor iedereen, voor de hele wereld. De voornaamste verantwoordelijkheid die we allemaal hebben, is vervat in de titel van Agenda 2030, 'Laat niemand achter'. Dat is erg belangrijk. In een wereld waarin alles met alles is verbonden, heeft dat immers een effect op ieder van ons, en we weten dat. Ik verwijs naar de klimaatverandering, maar ook naar de vluchtelingencrisis, naar migratie. Dat is een verantwoordelijkheid waarvan UNESCO zeer goed begrijpt dat we die moeten nemen.

Iedereen hier heeft verwezen naar de extreem belangrijke en positieve samenwerking die we hebben. Vlaanderen steunt inderdaad een aantal van de kernboodschappen waarmee UNESCO zich bezighoudt. Ik had het over ons centrum in Oostende en het delen van informatie over mariene ontwikkelingen. Daarbij is er sprake van een zeer rechtstreekse impact met betrekking tot klimaatverandering. Het gaat niet alleen over wetenschappelijke interesse, over iets dat wetenschappers doen. Het is zeer relevant voor wat we allemaal willen bereiken. Vlaanderen ondersteunt ook onze reactie in Syrië met betrekking tot het beschermen van erfgoed. Dan gaat het over onze gemeenschappelijke visie op de mensheid. Opnieuw gaat het ook over het tegengaan van gewelddadig extremisme. Ik verwijs naar onze steun voor het onderwijssysteem, over ons wereldwijde onderwijsinitiatief met het oog op wereldwijde burgerschapsvorming. Ook dat lijkt me cruciaal te zijn voor de toekomstige ontwikkeling.

Ik wil eindigen met het volgende. We zijn zeer gevoelig voor veel van de kwesties die u hebt aangekaart. Ik verwijs naar het laatste betoog, over het Midden-Oosten, over de christenen, de vervolging van minderheden. Ik heb er zelf in veel van mijn toespraken op gewezen dat deze regio, waar de menselijke beschaving is geboren en die een ongelooflijke diversiteit aan minderheden kent, waarbij jezidi's, Assyriërs, shabaks en natuurlijk ook christenen een bijdrage hebben geleverd, en met ook een bijdrage van een zeer belangrijk joods erfgoed en cultuur, tegenwoordig van die diversiteit wordt ontdaan.

Toen ik vorig jaar naar Irak ging, zei ik aan eerste minister al-Abadi: "Mijnheer de eerste minister, u bent beter geplaatst om ons te zeggen wat we moeten doen om vrede en verzoening te promoten.". Zijn antwoord was: "UNESCO, u kunt heel veel doen. Introduceer geschiedenis opnieuw in onze leerboeken. Vertel ons hoe we onze kinderen kunnen leren over diversiteit, dat mensen verschillend kunnen zijn, dat wij hier gedurende eeuwen in vrede en harmonie hebben geleefd. Dat is wat UNESCO kan doen om deze visie over de wereld waarin we kunnen samenleven, te ondersteunen.". Ik was aangemoedigd door dit gesprek.

Ik wil ook even terugkomen op wat de voorzitter van de commissie Buitenlands Beleid, de heer Daems, heeft gezegd. Ik geloof echt dat de rol van het parlement groot is. U herinnerde ons terecht aan het begin van het Handvest van de Verenigde Naties dat begint met: "We the peoples". Daarin kunnen de parlementen, die dicht bij de mensen staan, een heel belangrijke rol spelen. Vandaag weten we allemaal dat regeringen alleen niet alles kunnen doen wat we willen dat ze doen. We moeten hen verantwoordelijk houden. Dit gaat over de burgermaatschappij. Het gaat over het mobiliseren van de privésector en de academies. Hierin kunnen de parlementen een grote rol spelen via initiatieven zoals dat wat u hebt genoemd waarbij parlementen meer betrokken zijn bij de Verenigde Naties, rechtstreeks of op andere manieren.

Ik geloof vast dat dit een zeer positieve impact zal hebben op de globale zoektocht naar oplossingen. Het zal zeker ook helpen in de zoektocht van UNESCO, als deel van de Verenigde Naties, naar vrede en duurzame ontwikkeling.

Ik wil u allen bedanken voor uw inzet, voor uw waardevolle ideeën, die heel stimulerend, aanmoedigend en inspirerend zijn voor ons. Ik hoop dat we zullen blijven bouwen aan dit sterke partnerschap tussen Vlaanderen en de UNESCO ten voordele van de mensheid en van vrede. Nogmaals dank.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bokova.

6. Toespraak van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

De voorzitter: Ik geef nu het woord aan minister-president Bourgeois.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw de directeur-generaal, voorzitter, goede collega's van regering en parlement, excellenties, geachte leden van de UNESCO-commissie, dames en heren, ik had een speech voorbereid, maar ik heb met zoveel aandacht en genoeg geluisterd naar de heel mooie, zinnige dingen die hier vandaag zijn gezegd, dat ik in alle bescheidenheid zal proberen om enkele slotbeschouwingen te formuleren.

Laat me beginnen, mevrouw de directeur-generaal, met u te bedanken voor uw blijken van medeleven die u hebt geuit voor de slachtoffers van de terroristische aanslagen. Ook bedankt en gefeliciteerd voor het initiatief dat u deze morgen in het Paleis der Academiën hebt opgezet, en waar we als Vlaanderen blij waren gastland te kunnen zijn en bij te kunnen dragen aan Unite4Heritage. Dat is een zeer mooi initiatief. U hebt de wereld bijeengebracht rond de idealen die UNESCO wil uitdragen. U bent erin geslaagd – en ik wil u daarvoor feliciteren – om ook de Europese Commissie mee te betrekken in deze doelstellingen, wat een heel belangrijke stap vooruit is.

Mevrouw de directeur-generaal, ik wil even ingaan op uw toespraak. U hebt een aantal mondiale uitdagingen geschetst, zoals het gewelddadig extremisme uiteraard, waar het vanmorgen ook over ging. We waren het erover eens dat als de barbarij toeslaat en erfgoed vernielt, ook de ziel van de mensen wordt vernield, ook de identiteit van de volkeren wordt vernield, en dat dit zeer bewuste doelstellingen heeft. U hebt ook gewezen op de belangrijke uitdagingen die we kennen, de armoede in het Zuiden, de klimaatopwarming, de verwoestijning, de conflicten, de economische crisis, die er allemaal toe leiden dat we met migratiebewegingen worden geconfronteerd.

Het antwoord van UNESCO daarop is er een van dialoog, van cultuur, van nieuw-humanisme, zoals u het zo mooi noemde. Het is er een van menselijke waardigheid, van gedeeld burgerschap. Dat zijn waarden die we met zijn allen kunnen onderschrijven en die inderdaad het beste antwoord vormen, zowel preventief als na het uitbreken van conflicten.

Diezelfde principes hanteert u ook als het gaat over de duurzame ontwikkelingsdoelen. Daar is op ingegaan. U bent er in uw repliek ook op ingegaan. Ook daar pleit u voor een partnerschap met het Zuiden – dat is inderdaad een sleutel naar duurzame ontwikkeling – en gezamenlijke ontwikkeling.

UNESCO werkt daarbij op een unieke manier. Het is een multilaterale organisatie, maar ze netwerkt, ze betreft de 'civil society'. Dat is uniek, als een wereldorganisatie erin slaagt om geassocieerde scholen te hebben, om leerstoelen te betrekken bij haar werking, om creatieve steden te betrekken bij haar werking, te werken met goodwillambassadeurs, en niet het minst, leden van de commissie, om wereldwijd overal UNESCO-commissies te hebben die ervoor zorgen dat die 'civil society' betrokken is. Dat is uniek en het zorgt er ook voor dat uw werking, uw ideeën, uw aanpak, gedragen worden door de 'civil society'. Uiteraard betreft u ook het volk – 'we the peoples' – en de vertegenwoordigers van het volk daarbij.

Wij zijn blij dat wij als Vlaanderen een betrouwbare, goede, sterke partner zijn in dat netwerk. Daar is op ingegaan. Wij hebben over de jaren heen meer dan 30 miljoen US dollar bijgedragen aan de werking van UNESCO, niet alleen op het culturele vlak, op het vlak van onderwijs en van erfgoed, maar evenzeer op het vlak van wetenschappelijk onderzoek. Geen – excuseer mij het woord – vrijblijvend wetenschappelijk onderzoek, maar onderzoek dat bijdraagt aan duurzame ontwikkeling, dat ook zeer belangrijk en behulpzaam was in de aanpak van bijvoorbeeld de tsunami's. Er is zeer gerichte en goede samenwerking. We zijn blij en trots dat we dat kunnen doen.

Ik ben heel blij, mevrouw de directeur-generaal, dat u tijd gemaakt hebt om naar dit parlement te komen. U was het engagement aangegaan tegenover collega Daems en hebt uw woord gestand gedaan. Ik ben daar blij om. Ik ken u al een tijdje. Ik heb u leren kennen toen u minister was in uw land. Toen hebben we elkaar voor het eerst ontmoet, meer dan tien jaar geleden. Maar u hebt ook vandaag getuigd van een parlementaire reflex. U hebt dat gedaan door naar dit parlement, het huis van het volk, het huis van de verkozenen, te komen. U hebt dat ook gedaan door in te gaan op de suggestie om, als die man voorzitter wordt van de VN, opening te maken tot een verbond met de parlementaire assemblees. Ik ben daar dankbaar voor.

Ik heb u door de jaren heen, in welke functie ik u ook ontmoet heb, leren kennen als iemand die werkt met passie en gedrevenheid, die mensen mobiliseert, die mensen meeneemt in die gezamenlijke aanpak.

Ik wil eindigen, collega's, met iets wat aansluit bij het thema van vandaag, bij Unite4Heritage. Ik heb vorige zaterdag het geluk gehad om een internationale kunsttentoonstelling te mogen openen in het verre West-Vlaanderen. 'Vaut le voyage', collega's. Het is echt de moeite om te gaan: het project 'Menin Road - Ypernstrasse'. Dat is de straat tussen Menen en Ieper waar de Duisters en de Britten vier jaar lang tegen elkaar gevochten hebben. Voor de Britten was het de Menin Road, de weg naar Menen. Voor de Duitsers was het de Ypernstrasse, de weg naar Ieper. Geen van beiden heeft het doel bereikt. De Britten zijn niet in Menen geraakt, de Duisters niet in Ieper. Honderd jaar later organiseren wij daar een internationale kunsttentoonstelling, met deelnemers van over heel de wereld, van alle kampen, die elkaar daar vinden en die een prachtige, zinnige, mooie

kunsttentoonstelling organiseren. Ik heb daar improviserend geëindigd, en ik wil het vandaag ook doen, met de woorden dat kunst, cultuur, onderwijs en wetenschap het altijd zullen halen op haat, geweld en oorlog. Dank u.

De voorzitter: Minister-president, dank u wel.

7. Slotwoord van de voorzitter

De voorzitter: Mevrouw Bokova, het was een eer voor ons parlement om u hier als onze gast te verwelkomen. We zijn zeer dankbaar voor de ideeën die u met ons hebt gedeeld en voor de inspiratie die u ons hebt gegeven met betrekking tot een beter beeld van UNESCO, haar werk en haar missie. Ik ben ervan overtuigd dat uw bezoek zal bijdragen tot een beter begrip van alle partners betrokken bij dit proces. Dank u zeer.

Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van deze toch wel uitzonderlijke vergadering van de verenigde commissies van ons parlement. Ik denk dat het de eerste keer in de geschiedenis van dit parlement is dat alle twaalf commissies werden uitgenodigd voor een vergadering van de verenigde commissies, onder het voorzitterschap van de voorzitter van het parlement.

Ik wens u in ieder geval een prettige voortzetting van uw commissie- of andere vergaderingen deze namiddag, en ik dank u voor uw aanwezigheid.

Jan PEUMANS,
voorzitter

Kris VAN DIJCK,
verslaggever